

RESSORGIMENT

J. PLANAS-CASAS. 53

ANY XXXVIII

☆

GENER 1953

☆

NÚMERO 438

Redacció i Administració: PERGAMINO 244, BUENOS AIRES, República Argentina

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N.º 376658

Institut Llonch de Fontova

Directora: Fca. LLONCH de FONTOVA

30 Anys d'Ensenyança Professional

Tall i Confecció

Des dels primers mesos l'alumna pot tallar i confeccionar els seus vestits.

Cotilles i Faixes, inclús ortopèdiques.

Capells

Curs pràctic sense teoria.
Preparam per a l'ingrés a casa de Modes.

Labors i Elenceria

Dibuix - Pintura - Música

Cursos abreujats per a professionals.
Exàmens lliures.

Atorguem Diplomes

Mencionant aquesta revista gaudirà d'un descompte en la mensualitat

Sol·liciti informes a: **RIVADAVIA 1966, Bs. Aires**

Hotel Catalunya

T. E. 38-9732

Confort, Comoditats
per a viatgers.

AV. ENTRE RIOS 639

Buenos Aires

Els catalans de fora
que vinguin a

passar uns dies no podrien trobar un allotjament més apr op ict

LLIBRES CATALANS

H. Vila i Vallès

IMPORTADOR

Demaneu el Butlletí Mensual
de NOVELATS i INFORMACIÓ

PICHINCHA 176

Buenos Aires

Casilla Postal 2258

FONTANA

IMPRESA
PERÚ 796

T. E. 35-0873

Badaló

A. FELIU BADALÓ & CIA.
ÓPTICA - FOTOGRAFIA - ORTOPÈDIA

Fabricació de tota classe de
cristalls per a corregir
els defectes visuals.

Revelacions i còpies foto-
gràfiques en el dia.

FAIXES ortopèdiques, de
vestir i Braguers.

LAVALLE 962

Tintoreria "LOS 3" - Mafriche, Aragonès i Cia.
LEZICA 4469 Tel. 60-1827

EL SIMBOL D' AQUESTA MARCA

empara la més alta qualitat en faixes i cotilles de
vestir i en faixes d'indole medicinal (estómac cai-
gut, ronyó mòbil obesitat, operats, maternitat, etc.)
La **Casa Porta**, pel seu prestigi i seriositat, és
l'establiment de confiança, no tan sols en faixes
de tota mena, sinó també en articles ortopèdics,
Mitges i benes elàstiques, braguers per a
les hèrnie, espatlleres, etc.

Sol·liciti Catàlegs i Preus

Antigua
Casa PORTA

SARMIENTO 1185

EMÍLIA LLORENS
ARQUITECTE

Alberto Vignes 1265

T. E. 658-1001

HAEDO
F. C. N. D. F. S.

RESSORGIMENT

Any XXXVIII

Buenos Aires, Gener 1953

Núm. 438

Després de la UNESCO, la UN?

EL món civilitzat es fa creus encara de l'admissió de l'Espanya franquista a la *Unesco*, que vuit Estats diminuts d'aquest continent (tot aplegat i ben comptat uns cinc milions d'habitants, però vuit vots a l'assemblea de las Nacions Unides), han invitat a Franco a què presenti sol·licitud d'ingrés a aquest organisme internacional. És que, pobretes, les vuit nacionetes, necessiten encara l'empay del que elles en diuen la "madre" (en aquest cas millor el "padrisimo"); no en tenen prou amb el colós padrastre del Nord l'ajut del qual en comptes d'enrobar-les les fa neulir i desmillorar cada dia més, pobretes! És clar, creuen que l'afinitat de règim amb el franquisme els fóra més saludable per allò que la unió fa la força, i per bé que les tals republiquetes estan constituïdes en règim que havíem quedat que era democràtic, pensen que si els pobles "grans" ja ho han oblidat, els "petits", més flacs de memòria i d'experiència, poden no haver tingut temps d'adonar-se'n o de pensar amb aquestes coses serioses.

El cert és que el primer pas ja està donat i que el franquisme remena la cua, content i estarrufat com unes pasqües. I els que no han perdut la fe en la UN es diuen: —Serà possible que el Consell de Seguretat pren-

gui en consideració la petició franquista? Fóra capaç de revocar els seus acords anteriors de repudi al règim —o el que sigui— corrupte i corruptor, bàrbar i cavernari, retrògrad i atemptatori a tota llei i a tot principi de llibertat i de democràcia, lleis i principis que són les bases, els fonaments, amb què s'aguanta l'organisme internacional?

—De més verdes en maduren!— responen els escèptics, és a dir aquells que ja no es meravellen de res davant la davallada que, de temps, ve sofrint, quant a principis, la UN: —No és més blasmable, pel caràcter de la institució, que hom li hagi donat entrada a la "Unesco", un organisme creat amb el fi de vetllar exclusivament pel respecte a la cultura general dels pobles?

Tolerarà el món una tal monstruositat?

Deixem així els interrogants. Però procurem, els catalans, fer el que la nostra responsabilitat de tals ens demana per a oposar-nos a aquest intent de regressió internacional. Com a catalans i com a humans no hem de consentir, sense protesta, aquest nou atemptat a la llibertat i als drets de la persona humana amb què hom pretén occir els sentiments de dignitat dels homes i dels pobles que tenen a honor i orgull legítim practicar i vetllar pels principis sagrats de justícia, progrés i civilització.

DE L'UN A L'ALTRE MES

ANY D'ESFORÇ, ANY DE LA PÀTRIA

EN aquest començament d'any fóra interessant donar una mirada cap enrera per sobre la tempestada escena de les nostres activitats. Què deixem? No pas gaire cosa certament, no pas tot allò que hauríem pogut fer. Però la poca com la molta feina, fins la que se n'és anada en fum, no haurà pas estat inútil. Arreu, en l'exili com a l'interior de Catalunya, s'han produït, d'alguna manera o altra, actes de protesta contra l'invasor; manifestacions vives de patriotisme, no pas d'agonia, sinó de vitalitat esperançadora, han tingut lloc. I això és el que convé d'observar, el que ha d'estimular-nos perquè la feina que ens pertoca de fer sigui menada amb més energia i ímpetu. Catalunya cruelment sotmesa i privada de tot allò que li és peculiar, ens demana més arduesa en la lluita. Hem de bregar amb convicció i entusiasme. Hem de bregar contra el consorci internacional que avui s'ha aliat amb Franco les turbes histèriques del qual assolen com mai la nostra enyorada terra. En la llar, el carrer, en les escoles, pertot cerquen d'imposar la seva nefasta presència, cerquen de bandejar l'esperit vernacle. Mai com ara la corrupció i la persecució no foren portades a un grau de refinament

tan intens i profund. És pitjor que en temps de Felip V. Per això la nostra reacció ha d'ésser més violent, més directa, més absoluta. Solament així contrarestarem llur follia.

Mai no hem de deixar-nos aflebir en la part essencial de la nostra finalitat. Tenim una força poderosa, indestructible, en la nostra ferma voluntat d'ésser lliures, que és l'ànima. L'ànima de Catalunya viurà sempre, envers i contra tot. És en la nostra sang, en els nostres sentits, en el nostre pensar. És en les pedres, en l'aire, en la llum, pertot en la Pàtria com la naturalesa divina del mateix Creador. I això ho sabem perquè és la nostra pròpia vida. L'instint racial que guia els homes vers al destí triomfal de la nació, és en nosaltres latent i ple d'assegurança. I aquest triomf ens és necessari. És el principi mateix del nostre ésser. I no és pas un somni això puix que ja sabem positivament que és realitzable per haver viscut aquestes possibilitats d'independència.

Oh Macià, com us plorem! Qui no recorda la lluminosa alegria de les multituds catalanes en l'adveniment de la nostra darrera República? ... Era l'alegria de tot un poble que se sentia lliure, que podia respirar a ple pulmó, que

havia romput flagells i cadenes; que havia vençut la tirania castellana. Avui la nostra Pàtria travessa uns moments més dolorosos encara que abans del 36. Si, però, momentàniament, les circumstàncies ens són adverses, estem segurs que un dia o altre vencerem. Som més forts que ells tots plegats. Es qüestió per nosaltres d'imposar la nostra inatacable voluntat. Som un poble, una raça, una nació que vol ser lliure i donar al món el què és un deure de civilització, la grandesa del seu geni. Estem en temps de pàtries lliures. Tots els països esclaus reclamen llur llibertat. Però qui ha de forjar-la aquesta llibertat sinó nosaltres mateixos? Ajudem-nos que Déu i els homes ens ajudaran. Clamem el nostre descontent. Removem la consciència universal. Agrupem-nos sota la mateixa bandera. Fomentem les publicacions catalanes. Organitzem una propaganda penetrativa, constant i audaç, per mitjà de la Ràdio, de conferències, d'escrits, de manifestacions. Que els organismes, casals i entitats autòctons no perdin de vista la missió nacional a què es deuen, obertament, en honor a la condició específicament catalana que motivà llur creació sense mai envilir-se, a fer el joc de l'enemic. Que l'any nou sigui pròdig en actes de la més alta i eficaç catalanitat. Que sigui l'any de la Pàtria.

Pere de Berguedà

JOCS FLORALS DE LA LLENGUA CATALANA 1952

ANY XCIV DE LA SEVA RESTAURACIÓ

EL diumenge 7 de desembre van celebrar-se a Tolosa del Llenguadoc els Jocs Florals de la Llengua Catalana corresponents a l'any 1952. Sembla, per les informacions rebudes, que ha estat, si no el primer, almenys un certamen dels més importants dels que s'han celebrat a l'exili d'ençà que per causa de la persecució a la cultura catalana al nostre país, els Jocs Florals tradicionals han hagut de refugiar-se a fora. A Catalunya es fan Jocs Florals és cert, ara, però són uns Jocs mediatitzats, és a dir amb condicions denigrants imposades per la dictadura militar franquista: uns Jocs bilingües en què els cants a la pàtria han d'ésser en castellà i el concepte pàtria equivalent a espanyola.

No ens és possible fer una ressenya completa dels Jocs Florals de Tolosa per no haver arribat encara el detall de la Festa quan ha entrat en màquina aquest número de "Ressorgiment"; però, com dèiem, se'ns ha avançat que ha estat un certamen d'importància literària, dels millors que s'han celebrat i que, pel nombre de composicions rebudes (la major part de Catalunya) i la qualitat de les mateixes, demostra eloqüentment que les persecucions de la dictadura fracassen

una vegada més davant l'obstinada empenya de l'esperit nacional català que no hi ha res que el deturi, prova evident de la vitalitat del nostre idioma i de la força moral del nostre poble, fidel a la llengua materna.

La sala del Palau de Belles Arts de Tolosa, on tingué lloc la Festa, s'omplí de gom a gom. Presidí l'acte i pronuncià les rituals paraules d'obertura, l'Alcalde de Tolosa. Hi havia també el Prefecte del Departament, el Rector de la Universitat, bon nombre de professors d'aquesta, literats, artistes, homes de ciència. En el lloc ocupat pels membres del Jurat qualificador, hom notà l'absència del seu president, doctor Jesús M. Bellido, figura prestigiosa de la ciència catalana que morí durant la preparació dels Jocs Florals, i la de Ventura Gassol que havia de fer el discurs presidencial i s'emmalaltí durant el viatge. Nicolau d'Olwer el substituï. Fou elegida Reina de la Festa la Sra. Magalí de Séverac, esposa del Conseller de la República Francesa, Senador Monsieur Haurieu, filla de Deodat de Séverac, el famós músic occità.

Entre les nombrosíssimes adhesions rebudes, cal esmentar la del President de

la República, Monsieur Auriol, del ministre d'Instrucció Nacional; Monsieur Herriot, president de l'Assemblea Nacional Francesa, i altres altes autoritats. El President de la Generalitat de Catalunya es féu representat pel diputat senyor Miquel Guinart.

La Premsa francesa parla extensament de la Festa de les Lletres Catalanes i els actes que se'n derivaren. Així la inauguració del monument a Deodat de Séverac, de la qual digué que fou una manifestació Occitano-Catalana d'homenatge a la Música i a la Poesia d'amb dos pobles. Les revistes "Tramontane", de Perpinyà, i "Oc", de Tolosa, preparen números extraordinaris, i tots els diaris hi han dedicat llargues cròniques. La Ràdio donà també molts detalls de la Festa i, el dia anterior, féu un interview directe a Lluís Nicolau d'Olwer.

El sopar tradicional va constituir una lluita manifestació literària i d'amistat catalano-occitana.

El dilluns hom féu la visita anunciada al Monument commemoratiu de la batalla de Muret. Després la comitiva va anar a dipositar una ofrena floral a la tomba on reposa la despulsa del Doctor Bellido.

VEREDICTE

FLOR NATURAL. Joan Barat: "De Llevant a Ponent". Accessits: Fermí Palau i Caselles i Joan Sellarès.

ENGLANTINA. Edmond Brazès: "Muntanya". Accessits: J. Serra i Janer i Ramon Muntanyola.

VIOLA. Albert Manent, "Ciutat interior". Accessits: Xavier Casp i Marian Ruiz.

COPA ARTISTICA. Domènec Guansé: "Laberint" (Novel·la).

ALTRES PREMIS

President de la República Francesa: Joan Oliver: Traducció de "El misàntrop", de Molière.

Concepció Rabell. Xavier Casp: "Proses en carn", i Agustí Bartra: "Laertes".

Joaquim Folguera. Rosa Leveroni: "Presència i record" (Poemes).

Ignasi Iglésies. Ambrosi Carrión: "Malefici", i Tomàs Querol: "La gàbia de vidre" (Teatre).

Joan Maragall. Angel Ferran: "L'humor a Catalunya".

Pompeu Fabra. No s'adjudica. Accessit a Manuel Companys.

Narcís Oller. Maria-Aurèlia Campmany: "Contes".

Rovira i Virgili. Miquel Ferrer: "Prat de la Riba i l'Assemblea de Parlamentaris".

José Enrique Rodó. Esteve Albert: "Pirène" (Poema èpic d'inspiració verdaguèria).

Alfons Maseres. Ramon Xuriguera: "L'evolució de la prosa de la Renaixença: Antoni de Bofarull i J. Pin i Soler".

Enric Lluelles. Lluís Capdevila: "La Festa Major de Gràcia". Accessit a J. M. Palau i Camps.

PREMIS D'ENTITATS I PARTICULARS

President Companys. Domènec Palerola: "Catalunya i les minories nacionals en el dret internacional contemporani".

Joan Lluhi. Josep-Maria Corredor: "Valentí Almirall, tractadista de dret públic".

Doctor Josep Trueta. Rafael Tasis i Marca: "Josep Pous i Pagès. - L'home i la seva obra".

Maspons i Camarasa. Ferran Canyameres: "Com el Vallès no hi ha res", i Carles Sindreu: "Coses de L'Ametlla".

Comunitat Catalana de Colòmbia. Paulina Crusat: "Antologia de Poetas Catalanes Contemporànies".

Centre Català de L'Havana. Accessits: Miquel Guinart i Joan Sauret.

Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat. Desert. Dos premis: Gràcia B. de Llorenç: "Poemes de la llar", i P. Mas i Perera: "Les veus de la terra".

Llar de Germanor Catalana, de Tolosa. Angel Ferran: "L'escola de l'exili".

J. A., de Barcelona. Desert. Premi a Lluís Gassó: "Elegia heroica".

R. A. S., de Barcelona. Joan Molas: "El sentiment i el dolor en la poesia de Ramon Llull".

Casal Català, de Tolosa. Un accessit a Nuri Ripoll: "No n'hi prou amb ésser bo" (Teatre).

Libreria Catalunya, de Perpinyà. Joan del Pi: "Triptic cerdà".

Casal Català d'Asunción (Paraguai). Palmira Jaquetti: "Alliberament" (Poemes).

PREMIS ESPECIALS, creats pel Consistori. Ambrosi Carrión: "La Plaça de Sant Serní"; Isidor Coma: "Estampes de Tolosa"; Ramon Basora: "L'amor perdut"; Domènec de Bellmunt: "Dos es-

tels" (Novel·la); J. M. Miquel i Vergés: "Recull de Poemes"; Lluís Gassó: "Atzurs rebels"; Blai Bonet: "Entre el coral i l'espiga"; Josep Picó: "Humanisme i catalanitat en els costums de Perpinyà"; Lluís Jordà: "Contes"; Elvira Elias: "Memòries des de la meua finestra"; J. Vicenç-Gironella: "Set poemes de fe"; Julià Gual: "L'infinít amor" (Sonets); Vicent Casp: "L'ondina" (Conte); i Lluís Esteve: "Tramuntana" (Sonet).

PREMIS RESERVATS ALS ESCRIPTORS ROSSELONESOS

Companyia de la Ginesta d'Or. Elisabeth Oliveres de Picó: "Les Reines de Mallorca".

Joan Amade. Lucine Vilar: "L'oliu encès", i Pere Verdaguer: "Poemes".

Pere Talrich. Jordi-Pere Cerdà: "L'Angeleta" (Teatre).

PREMIS PER COMMEMORAR I ESTRENYER ELS LLIGAMS CATALANO-OCCITANS

En són ganyadors: Renat Nelly; Pere Lagarde, Robert Allan, Ramona Tricoire, Peire Bec, Henri Espieux, Alba Serret, J. M. Prous i Vila, Paul Salvignac, Anna-Maria Ponrocouch i Marcel Baiche. Accessits a J. Toulze, P. Faure i J. Villalon.

PREMIS MUSICALS

Deodat de Scverac. Simin Palay i Jean Pourich: "Chants anciens du Bearn et de Gascogne".

Antoni Nicolau. Desert. Un accessit a Palmira Jaquetti: "Casa Coix d'Alins" (Cançó popular, de Vall-Ferrera, harmonitzada a quatre veus mixtes).

Lluís Millet. Desert. Un accessit a Ramon Casajoana: "Eucarístiques (Poemes de Mossèn Cinto), corals a quatre veus mixtes.

FLOR NATURAL

DE LLEVANT A PONENT

(Cinc sonets d'amor)

Lema: "Lo Temps perdut, sospirant, maldiran".

Ausiàs March

1

Com apagada font
dins la blanca mirada,
a una set ignorada
l'amor jove respon.

La vida és contemplada
com dins la pau d'un son:
interminable pont
sobre el buit de l'albada.

És fràgil el record
i tot el món presència
que multiplica el cor,
i els ulls de cada absència
augmenten el neguit
d'un temps d'or, infinit.

2

Tant com el foc repta natura
i en un sol cos dos cossos fon,
l'adolescent en cor confon
el gerd amor, la febre obscura.

La joia és breu, dolor pregon;
tendra la flor i ja el tany madur:
quan el desig son cant atura
dins de la sang s'adorm el món.

Però el record vetlla a la porta
que s'obre a ruta de migjorn:
al futur cap hora no és morta.

Múltiples formes, a l'entorn,
assetjaran la llar, encara,
fins que una hi resti, com una ara.

3

Són lluny les set i les vies desertes.
El blanc casal sobre el turó somriu:
la intimitat clogué porta i badiu:
les hores a Afrodita són ofertes.

L'Amor renova en càntic successiu:
a un goig futur possibles veus despertes;
elles vindran, amb les mans ben obertes,
quan massa de l'hivern sigui captiu.

I el temps esguarda immòbil, cada cosa:
és pur de tot neguit el pensament,
i tènue el record com llum de rosa.

Però dins l'aire massa transparent,
ha de solavar, un verd polsim que plana,
d'oblit o enuig, la fràgil porcellana.

4

Necessari com cel
—do de llum i misteri—
el cor vetlla un imperi
al temps i al seny fidel.

L'un a l'altre hemisferi
tremola un sol estel.
Un últim déu, rebel,
al capçal sol haver-hi.

Al pàl·lid llantió
del record, transfigura
el món en recambró.

La flama ja és tan pura
que ateny un sol cairat:
dolcesa o soledat.

5

L'amor, si ens va ferir,
ens ha deixat penyora:
un sempre nou camí
al caire d'una aurora.

Si un dia ens féu morir
la imatge que es desdora,
de l'ombra atüidora
un nou esguard sorgí.

El goig no era comprendre
—els mots es tornen cendra
i el món és sencer al cor—,
sinó que, amb un somriure,
ens ajudés a viure
sense témer la mort.

Joan Barot

ENGLANTINA D'OR

1. DE MUNTANYA

D'aquí estant, el vilatge és una rosa
que l'afany de la vida va esfullant,
i el cementiri, en la tarda calmosa,
aparella sa barca de llevant.

Cementiri i vilatge tot reposa
i ningú no destorba aquest instant;
amb quina gràcia la tardor composa
les rimes d'or d'un poema expirant!

Amor que vius sota aquella teulada:
si haguessis vist com jo la colomada
desplegar dintre el cel el seu ventall,

la melangia en flor de la bruguera,
el convit de ventura de l'Albera...!
He trobat la recança al capdavant.

2. ALTA MUNTANYA

Aquests llosats de la Tor de Querol
guarden el bes del fred al juliol.
Un tell florit senyoreja en la plaça
mentre que el falziot passa i repassa
dins l'agonia clara del ponent.
La muntanya és un somni verd morent
on ve a expirar l'última batallada.
I aquella església no és abandonada
si enclou encara la presència d'un sant
l'or d'una raimada penjolant.

3. DES D'AQUELL BOSC

Des d'aquell bosc que domina el Valira
de l'aigua el cant qui el podria estroncar?
¿I ara per què la vall ve a sospirar
d'ençà que el sol en la broma es capgira?

Si pogués durar sempre aquest moment
de pensament davant del paisatge?
Mes els dos bous, amb un darrer viatge,
s'han endut les garberes de forment.

4. FESTA

—A la plaça de Les Illes
el carboner ve a ballar.

Té el delit del trabucaire
i el caliu dintre el mirar.

—Porta flaires de boscúria
que solen embriagar:

amb la mel de ses paraules,
quina noia encantarà?

—Conta a la seva ballaire

que fades no encontrarà
a l'entorn de sa cabanya:
les esporuca el singlar.

—Passa setmanes enteres
dintre el cor de l'alzinar.

Un ròssec de fumerola
vos el farà endevinar.

—La filla de l'hostalera
s'hi voldria maridar

perquè sap que de muntanya
el cel se pot abastar.

—Si el vent algun cop renega,
passa el vent collada enllà.

Que envesteixi la barraca,
l'amor no se l'endurà!

—A la plaça de Les Illes
quins sospirs treu el joglar!:
els treu per una fadrina,
tiroleta tirolà.

Edmond Brazés

VIOLA D'OR I D'ARGENT

CIUTAT INTERIOR

Lema: "Servint senyor que ja
més fon vassall".

Ausiàs March

Oh lliri imperial de l'esperança
que sent pur i enyorívol pot malmetre's!
I el cor quan de la Teva destra es cansa
escriu als murs en amagades lletres:
creixo rebel, i el Teu clarí no escolta
i la desesperança a dins madura

i, ja cremat el blat de Déu, és molta
la nit envaïdora amb faç impura.
I el cor defuig la Teva flama clara
i duus combats a l'àngel que l'empara.

Lliri rebel de la desesperança,
arç difícil que creix a la ciutat;
car som ciutats per on un Riu avança,
ciutats amb gespa i murs i estrany esclat.
Mes si és talment abandonada platja
els que porten braços de neu nocturna,
la pantera que duu l'hora salvatge
senyoregen i tornen foscant l'urna

de dins, Casal de Déu, prada celeste
on hi ha per al Senyor mirra i ginesta.

Lliri rebel de la desesperança,
t'abat de nou l'ancorada virtut:
l'englantina cremant de l'esperança.
Cada onada divina ens ha valgut

per a enfortir les torres indefenses,
i amb la gràcia serem isards del blau,
i pel rost de la mort, sense temences,
irem com cavalcant cap a palau.
Lilàs eterns, creixerem sense postes.
Antany förem hostatges, per un Voler som hostes.

Albert Manent

EL MARROC I CATALUNYA

ES pot afirmar que si la primera guerra mundial, de 1914-1918, va fer renéixer un nombre considerable de nacionalitats fins aleshores sotmeses al domini estranger, la segona guerra mundial ha portat com a conseqüència el plantejament del greu problema dels països colonials.

Fa tres anys, eren 74 les colònies sotmeses. Avui han estat reduïdes a 58 i de les 16 que gaudeixen d'un cert grau d'autonomia, només Indonèsia ha estat acceptada com a Membre de les Nacions Unides amb tots els drets.

La teoria del dret dels pobles a disposar dels seus destins, ha passat d'ésser aplicada a les nacionalitats occidentals europees per aplicar-se als països colonials situats més o menys lluny de les metròpolis explotadores. El problema és greu, ha fet i fa vessar molta sang i els catalans no podem ésser neutrals i menys encara ens podem posar al costat de les potències que neguen les llibertats més elementals de la persona humana als súbdits forçosos que consideren de segona categoria, després d'haver posat la seva signatura en Declaracions internacionals i Pactes relatius als Drets dels Homes i dels Pobles.

Darrerament, la Quarta Comissió de l'ONU, s'ha dedicat a tractar el tema de la tramitació dels expedients reivindicadors dels drets dels països colonials, i les potències afectades han defensat uns drets que s'atribueixen i no tenen. Aquestes potències democràtiques, que viuen en bona part dels països colonials que tenen sota la seva "protecció", no volen admetre ni tan sols la presència, simplement informativa, de delegacions dels països per elles sotmesos, fent cas omís de la signatura que tenen posada a la Carta de les Nacions Unides i al seu capítol XIè que tracta d'aquest problema. Veure que els representants de determinades potències protesten de la intromissió de les Nacions Unides en problemes, com aquest, que consideren particular i exclusiu del propi Estat dominador, i sentir-los defensar la tesi que serà el Parlament de la metròpoli qui determinarà, en el moment oportú, el grau d'autonomia política, econòmica i cultural que mereixin els països colonials que consideren com de propietat particular, ens porta a la memòria les discussions i el regateig dels polítics monàrquics i republicans espanyols enfront de les aspi-

racions de llibertat i independència del nostre poble i de les nacionalitats germanes d'Euzkadi i Galícia, i el seu afany "protector" per a seguir administrant-nos i educant-nos, políticament i culturalment, a l'espanyola.

Les contradiccions de la política colonial de França són ben evidents: mentre obren el camí de la independència a Indoxina, tanquen les portes a la llibertat del Marroc. L'argument que donen els centralistes demòcrates francesos a propòsit de la necessitat que tenen les democràcies de no deixar caure en mans comunistes els territoris fins ara explotats per elles, no són admissibles. I encara és menys admissible que vulguin "pacificar" per les armes els territoris sublevats per a després imposar-los una legislació "autonòmica" que és inacceptable pels nobles insurreccionats. En aquesta ocasió i en ocasions semblants, la democràcia catalana no pot dubtar un moment: el seu lloc és al costat dels abnegats lluitadors dels partits independentistes.

Per evitar que els territoris colonials caiguin sota la influència i el domini comunistes, tan demagog i tant o més explotador que el d'alguns països democràtics, hi ha, avui per avui, un organisme internacional que compta amb un nombre de països membres que no tenen interessos directes als països revoltats i que poden fer-se càrrec, desinteressadament, de la protecció veritat d'aquells territoris i promoure'n la seva capacitat adequada tot posant-los en condicions per a precipitar el seu renaixement a la vida lliure i sobirana a base de l'ajut tècnic i econòmic previst com a missió dels organismes internacionals creats darrerament per atendre aquestes necessitats.

Catalunya, durant la difunta Societat de Nacions, de Ginebra, va haver de plantejar, clandestinament, el seu problema nacional i valer-se dels congressos internacionals de Minories tot i que la causa del nostre poble no és pas la d'una minoria sinó la d'una autèntica nacionalitat. I uns quants catalans benemèrits, desafiant les ires del rei d'Espanya i dels seus polítics i militars professionals, van fer acte de presència davant les potències internacionals amb unes denúncies documentades sobre la situació dels catalans sotmesos a la dictadura espanyola de torn. El fet d'haver estat oblidat el

nom de Catalunya quan es va resoldre el problema de les altres nacionalitats que reivindicaven els seus drets imprescriptibles, no vol dir que ens hàgim de desentendre de causes tan justes com la del Marroc.

La tràgica actualitat del problema colonial obliga a la democràcia catalana a manifestar-se i molt especialment quan es tracta del Marroc on tanta de la nostra joventut hi ha deixat la sang i la vida i per mor de la política imperial espanyola l'economia catalana n'ha patit ben lamentable conseqüències.

Encara que, de moment, l'anomenat "Protectorat" espanyol del Marroc visqui en pau, no per això ens podem desentendre d'una causa tan justa i humana com és la dels independentistes nordafricans. Si avui el veterà revolucionari independentista Abd-el-Krim es troba aïllat i lluny de la pròpia pàtria i alguns dels seus compatriotes diu que es disposen a pactar amb l'actual dictador espanyol i admetre, com una almoïna, i com a mal menor, un règim més o menys autonòmic, els catalans nacionals i demòcrates hem de dir ben alt que no ens sentim solidaris d'aquests aprofitadors polítics del moment sinó dels autèntics patriotes independentistes.

Un dels nostres polítics professionals de l'exili, deia, no fa gaire, en una reunió patriòtica celebrada a Mèxic, que ell no volia tractes de cap mena amb els "moros pollosos" de l'Àfrica del Nord. Això dóna la mesura de la seva formació democràtica, de la seva capacitat d'home de govern d'un país que lluita per la seva llibertat i independència i diu tot el que es pot esperar de la seva futura política "catalanista i republicana".

Cap català nacional i demòcrata no pot restar neutral davant d'un problema tan greu com és el dels països colonials en lluita per la seva independència. I els catalans d'Amèrica que coneixem la història del colonialisme espanyol en aquest Continent i n'hem vist les seves desastroses conseqüències, no podem restar absents d'un problema de llibertat humana com és el que hi ha damunt la taula de les Nacions Unides i pel qual moren ciutadans honorables de color de pell diferent que la nostra i lluiten i moren les joventuts dels països dominadors que són enrolades en un exèrcit i obligades a combatre un enemic que, per més de quatre, és més aviat un germà.

Miquel Ferrer

MÚSICA I LLIBERTAT AMB PAU CASALS

ES la mateixa terra, el mateix cel, idèntica llum que una fina ratlla separa la frontera, destriant un país lliure d'un d'esclau. Han passat 16 anys de dictadura franquista, i un dels artistes més grans del món, Pau Casals, mestre del violoncel, que s'exilià voluntàriament, viu en una modesta caseta a la petita vila de Prada. Darrera el blanc cimall del Canigó, que domina el seu sostre, hi ha aquella Barcelona amada que aquest home de 75 anys no vol tornar a veure si no és lliure.

Apartat de l'horitzó que volta aquests tossals de formes suaus, de fruiterars i arbres en flor, ha ha el món: les grans ciutats que deliren per l'arquet màgic; París, Londres, Roma, Nova-York, Casals refusa les ofertes més fabuloses, les refusa i les refusarà sempre, mentre i tant el món es faci l'orni davant d'aquest rèptil anomenat Franco. Ell no tocarà més que a Prada.

El Juny passat organitzà un festival de música de cambra, a l'Abadia de Sant Miquel de Cuixà, propera al seu voluntari exili de Prada.

Fou, com el festival anterior un veritable esdeveniment artístic universal. Hi concorregueren músics de totes les parts del món i un públic també internacional àvids de conèixer l'il·lustre mestre i instrumentista.

Jo l'he vist fa poques setmanes, en la seva petita habitació, rodejat de fotos, imatges, i un "Quixot" ornamentant les parets. En la seva poltrona, embolicat amb el "robe de chambre", el nostre Casals parla de les seves dues passions: la música i la llibertat.

Tinc un gran record que de seguit surt a flor de llavi en topar-me amb el mestre. És d'aquella memorable jornada de festa al despuntar la República, primera visió que tinguí de Casals, en dirigir ell, en una sala immensa, la gran orquestra de pròpia creació: "L'Associació Obrera de Concerts".

Casals em diu: —Ho recordeu? Ah! com estimaven la música!; els nostres obrers i empleats, homes del port o del taller, de ciutat o del camp, tots, tots els treballadors catalans! Com aplaudien Beethoven, Mozart, Wagner! Sabeu el que ells més estimaven per damunt de tots? Bach, sí, Bach, a qui alguns mestres creuen monòton. (Casals es desespera; ell no para d'escampar-ho com ho digué fa dos anys): És l'escola alemanya la culpable. Ells han donat a aquesta música divina un aire feixuc i una disciplina que l'ofeguen i la traeixen. Ells l'han congelat, a Bach. Bach és la serenitat, la majestuositat, però és també la llibertat, el cant i la dansa del poble, al mateix temps que la més admirable i pregonia meditació sobre el destí de l'home. Veig a Casals aixecant el seu arquet, i comen-

ça l'encantament. La infinita varietat d'un Bach de sobte recreat. Com aquesta carrera triomfal del mestre arreu del món, al llarg dels anys, acaba ací, en aquesta caseta de Prada?... Casals, melangiós, parla: "Onse vulga que la llibertat era anorreada, la meua música, que sense la llibertat no pot viure, fugia. Així vaig deixar de tocar a Rússia, a Itàlia, a Alemanya. Ara no tocaré enlloc més que a l'esguard del Pirineu". Casals es detura; el seu rostre es torna greu; després, amb veu apagada a la manera de sospir, segueix: "Ja no els estimo més: Cortot per haver tocat a la Germania Nazi.... Thibaud, de qui el fill morí a la guerra, també simpatitzava amb els nazis.... Quan es fa música no es pot afalagar a qui oprimeix els homes".

Així mateix vénen de pertot a preguntar-li la reaparició: París, Londres, Nova-York... Ell mou el cap pausadament i contesta: "Si he de tornar a tocar, serà quan l'assassí del meu poble hagi

Casa del carrer de Santa Anna, al Vendrell, on va néixer Pau Casals. La làpida que s'hi veu entre balcó i finestra, ho indica.

desaparegut". I afegeix: "Si aleshores Déu em donés vida, com tocaria... com tocaria...!"

Als seus 75 anys, Casals toca sempre com un vehitable Déu aquell instrument per ell glorificat; el violoncel.

El secret d'aquesta miraculosa joventut? Ell somia: "La música de Bach, sobretot. El ritme de Bach és sobirà de la pau, l'equilibri, la salut de l'ànima i del cos. Si vós voleu conservar-vos jove, estimeu i executeu Bach".

Ara Casals ens fa escoltar uns discos del seu festival. El mestre escolta, els ulls mig tancats, segueix els moviments de la música que ell va dirigir, i somriu extasiat.

Encara tornem a parlar de la música sense fronteres, de l'esperit dels més grans, que solament pot trobar-se dintre els límits de la llibertat. "Vegeu —em diu Casals mentre treu d'un calaix un tros de pergamí—... ací teniu, de la pròpia ploma de Beethoven, les primeres notes de la Novena Simfonia. És un present que m'han fet de Suïssa". I, amb veu gairebé solemne, remarca: "És la seva mà, que escriví això, la mà de Beethoven..." Aleshores, amb aire de pietat sobirana, mirant-nos amb els seus ulls blaus, que dirieu que tenen certa duresa, ens diu: "Quan es pensa en aquell, no podeu imaginar que els grans mestres de l'art puguin ésser els "petits maitres" de la llibertat".

La música i la llibertat han unificat en un sol home la seva grandesa: Pau Casals. I això fa un bé immens al món d'avui. El posseeix un que no ha reneгат de res, que no ha traït res; un gran artista i un gran home lliure. És per això que en finalitzar els seus concerts, aixeca el seu arquet privilegiat i diu als amics del seu entorn: "Ara, aquesta és la meua signatura...." La seva signatura? Heus ací l'arquet rellicant sobre les cordes. Casals executa el més pur i dolorit dels cants anònims de Catalunya, "El cant dels ocells": Una petita obra mestra sorgida del cor del poble. Tan magnífic i tan intens com el perfum d'una rosa... el cant dels ocells, com la música i la llibertat, no té fronteres.

George Altman

(Traduït per a *Ressorgiment* de la revista uruguaiana "Clave", per P.R.).

D'ADMINISTRACIO. — Estimarem molt a tots aquells subscriptors de l'interior i de l'exterior de l'Argentina que han de fer la renovació de llur abonament, ho facin el més aviat possible i tenint present que el preu de subscripció anual és de \$ 30.—. Preguem així mateix a aquells que es troben en deute que es posin al dia si és que volen continuar rebent la revista i no ser un entorpiment a la seva normal publicació. Recordin tots que "Ressorgiment" és l'única revista catalana del món que surt amb regularitat i que és necessari mantenir-la almenys mentre subsisteixin les actuals circumstàncies, adverses a la pàtria i al seu esperit nacional. — **L'Administració.**

ACTUALITAT EUROPEA DE RAMON LLULL

A mida que dins d'Europa va en augment l'interès per l'Edat Mitjana (època d'una importància històrica pel desenvolupament de la cultura, que en els dies presents es pot apreciar més que mai) creix la curiositat per aquells homes que més profundament encarnen els ideals i les passions d'aquells temps tumultuosos. Entre aquells homes, ben pocs n'hi ha amb un poder de suggestió tan gran sobre el públic contemporani com Ramon Llull, tal vegada pel fet que l'autor de "Blanquerna" fou, ultra un dels éssers més representatius del particular moment que visqué i un dels escriptors medievals en els quals amb major claredat es vessa la inquietud que temps a venir anava a ésser la característica peculiar dels intel·lectuals moderns. El curiós és que, malgrat de confinar-se pràcticament en l'àmbit no molt ampli de la llengua catalana (en la qual escriví obres que constituïren la pedra angular d'una literatura després refinadíssima), el gran mallorquí va transcendir amb el seu nom, des d'un principi, els límits casolans de la seva terra natal, i desvetllà cada vegada més viu entusiasme en tots els reconcs del Continent, on, l'admiraació que produïen el seu "Càntic de l'Amic i de l'Amat" i el seu "Llibre de Contemplació" (per no citar sinó dues de les seves més famoses creacions místico-poètiques) arriba gairebé a eclipsar la veneració de què estaven envoltades la seva "Ars Magna" i el seu "Arbor scientiae". A la difusió del prestigi de Ramon Llull degué contribuir sens dubte l'especial co-

Afalaga la nostra posició de catalans nacionals el veure com figures preeminents de la ciència i la cultura del temps que Catalunya senyorejava lliure a Europa avui són tema, encara, d'estudi per al món intel·lectual modern.

Per això agraïm l'escrit que a continuació reproduïm, publicat en el suplement dominical de "La Nación" del 23 de novembre, el qual hem traduït com a reconeixença al gran diari de Buenos Aires i en obsequi dels lectors de "Ressorgi-

ment.—J.C.

lorit (sensacional, diríem avui) d'una vida lliurada simultàniament a tots els riscos de l'acció més intensa i a tots els deliquis de la contemplació més exaltada, i la noble formosa d'una mort patida a l'edat de vuitanta anys en una de les més heroiques croades missioneres de començament del segle XIVè. D'allavors ençà, el renom d'aquell que reunia tan altes dots de filòsof, de místic i de poeta, i la fama del qui amb tanta d'esplendor brillà en els concilis i en les escoles de la seva època, no solament afrontaren la influència negativa dels anys i dels esdeveniments posteriors, sinó que van entrar en el temps nostre revestits d'una fulgor encara més poderosa de la que aleshores posseïen. En ço que porta transcorreguda l'actual centúria, són molts i molt valuosos els treballs de valoració crítica realitzats a l'entorn de l'obra lulliana, i això no solament a Espanya, sinó també en altres països europeus. A l'An-

glaterra, per exemple, el professor Martí de Riquer, catedràtic de la Universitat de Barcelona, acaba de pronunciar, amb el títol de "Ramon Llull i la poesia hermètica", una conferència auspicada pel Hispanic Council de Londres, en la qual el disertant va demostrar com l'obscuritat fou cultivada conscientment pel poeta de Mallorca, i com la metàfora li era un element destinat a la millor comprensió de certes qüestions filosòfiques. A França, altrament, ara fa uns mesos, vegeg la llum un llibre denominat "Raymond Lulle". El seu autor, Jean Soullariol, traça en aquesta obra interessant (prologada per Daniel Rops) una minuciosa biografia de la gran personalitat que comentem, en els seus infinits aspectes de teòleg, filòsof, líric, alquimista, missioner, místic i pelegrí dels mil camins d'Europa.

"En la seva època (diu, ressenyant aquest llibre el crític parisenc Jean Rousset) hom li retreia a Ramon Llull el ser racionalista, per haver afirmat que les veritats de la fe il·luminen la raó. Jean Soullariol, amb una argumentació subtil i rica, demostra que la posició lulliana és perfectament conforme amb la de Sant Agustí i la de Sant Anselm. Com aquest darrer, Ramon Llull hauria pogut afirmar: "No tracto de comprendre per a creure sinó de creure per arribar a comprendre...". L'obra mereix evidentment els elogis que el seu prologador li dedica, i serà utilíssima, ben segur, a aquells que per tot arreu segueixen el creixent apogeu de l'anomenada que gaudeix un autor que ha sobreviscut incòlume a tantes d'escoles filosòfiques i a tantes de modes literàries al llarg de set-cents anys d'història europea."

VOLUNTAT D'ÉSSER LLIURES

I

ELS drets de Catalunya a esdevinir novament una nació lliure han estat i seran sempre discutits pels nostres enemics. És normal. Ço que no és normal és que hi hagi una infinitat de catalans que, manifestament o tàcitament, posin els nostres drets en dubte. Adhuc bons catalanistes que aplaudeixen i secunden el nostre moviment de reivindicació nacional, en algun reconet de la seva ment mantenen una engruna de dubte, dubte que sovint ni sospiten o que no s'atrevien a confessar obertament, però que inconscientment deixen traspuar a la primera avinentesa. A això respon la vella i tediosa sonada de "els nostres fills ho veuran"; aquest és l'origen de la tradicional i majoritària propensió dels catalans a una entesa, a una solució intermèdia, a un moviment de col·laboració, a una posició de pidolaire davant de l'enemic. Aquesta actitud d'inferioritat es disfressa sovint amb la indumentària més llampanant i amb la fraseologia més lírica i grandiosa. Unes vegades es diu "Espanya gran", altres es diu "República federal", altres "Catalunya autònoma", i, en el millor dels casos, àdhuc "Germanor de pobles ibèrics" o "Confederació de pobles lliures d'Ibèria".

En realitat, quan els vells lluitadors de la Lliga Regionalista —tan catalanistes com el qui més— elucubraven amb

els mil aspectes de l'Espanya gran, no és que tractessin de trobar una solució més bona que la d'una Catalunya independent, que era la que al fons realment desitjaven. El motiu de tota llur disquisició per camins perduts era que no estaven plenament convençuts de la raó catalana i dels nostres drets a ésser independents.

Quan alguns catalans prominents, somniant en una impossible Catalunya lliure, trobaven la fórmula arrodonida i escaient d'una "República federal", la patrocïnaven tan cofois com els propis regionalistes.

Quan de Madrid venien uns excel·lents patriotes catalans com emissaris per convèncer Macià que la proclamació de la República Catalana havia estat una precipitació, sabien bé que l'Autonomia que aconsellaven no era sinó un palliatiu, no per al bé de Catalunya, sinó per tranquil·litzar els dubtes en la seva pròpia ment.

Els benemèrits polítics catalans que ara s'investeixen de santa indignació per proclamar que "cal ésser lleial a la República espanyola" i col·laborar primer que res a la seva restauració, tracten simplement d'enganyar-se a si mateixos i d'acallar una veu insistent entre els seus dubtes, que els diu que l'única solució de Catalunya és la seva independència nacional.

Els mateixos independentistes que, amb delirant gaudi anticipat, propugnen per la llibertat total de Catalunya, ofereixen sempre llur postulat paral·lelament amb l'atenuant —si més no, verbal— de la "Confederació de pobles lliures ibèrics", com si la llibertat franca i neta fos un premi massa magnànim per a ésser meregut.

Aquest estat de coses en el panorama de la nostra lluita política, ens fa arribar a una conclusió: si el dubte respecte els nostres drets a esdevenir lliures pul·lula amb major o menor virior en la ment de cada català, potser és arribat el moment de confessar que hi ha quelcom imperfecte en la nostra causa i que tot el nostre moviment patriòtic i el nostre proselitisme dels darrers cinquanta anys han estat totalment i miserablement mal orientats. Hem basat els drets a les nostres reivindicacions en raons de raça, de cultura, d'història, de tradició, d'idioma...

No volem creure que els catalans si guem gent anormal o de natura diferent a tota la humana espècie. Amb això volem dir que si cinquanta anys d'intensa labor no han aconseguit que els primers interessats —els propis catalans— acceptessin les raons esmentades com a valors persuasives i convincents, és lògic deduir que tampoc aquestes raons serveixen en absolut per convèncer els estranys i menys que ningú els nostres obcats enemics.

Hi ha moltes experiències que podríem

NOTES AL MARGE SOBRE UNA INFORMACIÓ INEXACTA

analitzar per provar la ineffectivitat dels nostres postulats, però potser només caldrà retreure la indiferència i la fredor que les nostres raons màximes han suscitat, en lloc i temps diferents, a la taula de la Pau a Versalles, al si de la Lliga de Nacions a Ginebra, a la Conferència de les Nacions Unides a San Francisco, raons aollides sempre tàcitament però amb l'eloqüència d'aquell il·lustre estadista francès que en apropar-se-li uns catalans amb una petició reivindicadora catalana, els contestà enutjat amb la cruel però reveladora frase: "Pas d'histoires, Messieurs!".

Això indicaria que el que nosaltres hem estat considerant raons de pes i arguments de gran transcendència són potser simples "històries", febles al·legories sentimentals, mortes com les flors seques entre les pàgines d'un vell llibre. Per alguna raó, fins el propi Franco, tirà de torn i botxí del nostre poble, en certa manera es riu del nostre passat històric i cultural, i permet amb sornegueria que els catalans s'expansionin i s'entendrexin ballant sardanes, cultivant les cançonetes folklòriques i celebrant Jocs Florals amb més o menys regust païral. Franco, com qualsevol Cèsar despòtic, sap que fins als eunucs és bo tenir-los distrets amb jocs i ballades.

Davant d'aquesta situació d'evident esterilitat, pensem que el catalanisme pateix una ceguesa endèmica si continua creient que pot canviar la natura humana. Està vist i demostrat que ningú —ni propis ni estranys— no s'emociona amb els nostres clams inspirats en les glòries del passat. És evident de tota evidència que s'imposa emprar nous postulats i cercar raons de pes específic, de cotització corrent en el món modern, que siguin capaces de convèncer primer els catalans i, amb ells, la resta del món.

J. Carner-Ribalta

Las Angeles, California, XII-1952,

Ermita de Foix, als voltants de Torrelle, mig derruïda. Fotog. Mas-Perera

I
1. — **Res entre dos miralls.** — El número d'octubre 1952 de "Ressorgiment" va afegir al seu editorial una nota que creiem indispensable de reproduir gairebé íntegra. Deia:

"...rebem de Mèxic una informació segons la qual la premsa d'aquell país ha publicat un telegrama servit per l'agència "France Presse" que diu que, per decisió del President Irla, s'ha constituït a França un Consell o Comitè Nacional format per Pau Casals, Manuel Serra i Moret, Pere Bosch-Gimpera, Josep Carner, August Pi i Sunyer i Josep Trueta. Afegeix que, a part d'aquestes personalitats, seran incorporats a l'esmentat organisme, o hi actuaran com a complement, un equip d'elements joves."

El número següent, de novembre, desmentia la notícia. La bona fe de la publicació era òbvia, en limitar-se a acollir objectivament una informació versemblant rebuda de l'agència oficiosa francesa. Tampoc no creiem que hi hagués per part d'aquesta ni de ningú intencions infesables. Però tot constatant que el fet no existeix, almenys tal com era presentat i fins que es demostrí el contrari, jutgem oportú fer alguns comentaris sobre l'origen possible de la nova, la seva repercussió i el significat polític i psicològic que enclou. Esperem que el mateix periòdic ens honorarà, com altres vegades, amb la seva hospitalitat per a exposar la lliçó que es deriva, al nostre entendre, de l'incident tot just obert. Ben entès, exposem un parer personal que no obliguem la publicació ni ningú a compartir. Però encara que algú trobi desagradable el punt de vista exposat esperem que ningú no es molesti donada la correcció que, més que mai, procurarem imprimir als nostres termes.

2. — **La política té horror al buit.** — Quin pot ésser l'origen de la notícia? Malgrat que el detall no sigui essencial, intentem explicar-lo des d'un punt de vista periodístic (esperem que la possible deformació professional ens serà excusada).

Al mateix temps o potser després que el document enviat des de Barcelona per Joan Comorera, l'aleshores encara president de la Unesco senyor Torres Bodet rebé un segon document protestant també contra la persecució que sofreix la cultura catalana per part del feixisme espanyol. (*) Aquest document, lliurat a França, anava signat en primer lloc per Mestre Pau Casals —que ja havia tingut un nou gest digníssim en dimitir el seu càrrec en aquell organisme internacional de cultura quan hi foren admesos els falangistes— i seguien les signatures de les altres persones esmentades. Quan els periodistes acreditats a la Unesco van veure el do-

(*) Hem d'aclarir que el document o memorial presentat a la Unesco signat en primer terme per Pau Casals, precedí de molts dies el de Comorera a Torres Bodet. Aquest fou adreçat després de consumada l'admissió de l'Espanya franquista; el primer dies abans de l'admissió. Els mateixos textos ho diuen taxativament. D'ací que el de Casals i altres personalitats acabí així: "...demanem la no admissió...", mentre que el de Comorera comença amb aquestes paraules: "La Unesco acaba d'admetre...". Dit sigui a simple títol d'informació, però que ho creiem cosa necessària. — La Direcció de "Ressorgiment".

cument de França, podien molt ben pensar, amb lògica escolàstica però en aquest cas exacta:

Quan algú parla en nom d'un país, el representa.

Aquests senyors parlen en nom de Catalunya.

Doncs, aquests senyors representen Catalunya.

I com a corol·lari:

Aquests senyors constitueixen un organisme que representa Catalunya.

Potser no ho formulaven tan clarament (per sort, els periodistes no escrivim amb sil·logismes), però podeu estar gairebé segurs que aquest fou el procés mental.

I ací ve la conclusió psicològica que en sembla alligadora. Si la natura no té horror al buit, la política sí. I allò que hauria sorprès i desorientat periodistes, delegats i tota mena de persones informades hauria estat saber que aquest país, Catalunya, tan perseguit a través dels segles, que exposa amb tanta raó i eloqüència els seus greuges, **no és representat per ningú**, almenys en la pràctica. Que aquells senyors eren simples ciutadans, tan il·lustres com vulguem però sense títol oficial per a representar llur país davant els organismes internacionals ni enlloc, malgrat els títols morals que no hem de disputar-los.

Car l'existència d'un organisme representatiu, i no solament simbòlic, sinó actiu fins allà on li ho permetin les seves forces i les ajudes suscidades, és **evident i indispensable**. Ho ha estat des del primer dia, i ho és cada dia més. Sense voler, els estranys ens ho recorden i tenen raó contra nostra.

Sense entrar a discutir, en retrospectiva, els encerts o desencerts de gestions anteriors, cal satisfer urgentment aquest daler. I mai com ara no ens sembla inoportú el criteri, exposat adés públicament pel nostre vell i bon amic personal senyor Josep Terradellas, secretari general d'Esquerra Republicana de Catalunya, de la inoportunitat dels govern i organismes oficials. Val més un govern mitjà o àdhuc dolent que l'absència total de govern. No estem d'acord, per exemple, amb el govern de la República. El trobem limitat, poc eficaç, i creiem que té contactes interenacionals absolutament contradicats. Però en tant que organisme representatiu l'acatem i l'ajudem modestament, tot mantenint la nostra oposició i exposant els parers desfavorables. En un altre aspecte, podríem formular consideracions similars sobre el govern basc. Però això, a diferència del govern de la República que interessa el conjunt dels pobles hispànics que continuen la guerra contra Franco, és un problema interior d'Euscadi que aquell país resoldrà en el seu dia, i opinem que el govern basc, amb els seus defectes, ha prestat més, servei al seu poble que l'orfenesa política no en presta a Catalunya. La tasca del govern basc és positiva, sobretot, de cara al país mateix. No compremem, i hem d'escriure-ho lleialment, que encara hi hagi qui presenti com un èxit la dissolució, anys enrera, del govern de Catalunya i, pitjor encara, proposi fredament de dissoldre els governs germans de la República Espanyola i d'Euscadi per a substituir-los potser, més tard, per un vague organisme més o menys revolucionari. No creiem que el senyor Terradellas, ni ningú, fos capaç de pre-

cisar públicament el benefici obtingut per Catalunya amb la dissolució del govern en 1939 o en 1947. Per dolents que fossin, els havíem de conservar, ni que després n'afuselléssim tots els membres en tornant al país.

3. — **Un organisme fallit.** — Confessem que el nostre primer impuls, en llegir la notícia, fou escriure a l'Honorable Senyor President expressant-li la nostra sorpresa, i fins la nostra protesta. Amb tota la modèstia de la nostra persona però amb tota la força del nostre patriotisme, que val almenys tant com un altre. No pas contra les persones ja anomenades que, amb una sola excepció que exposarem, ens semblen perfectament bones per a representar el país, sinó contra l'organisme en si tal com era presentat. Després de meditar-ho no vam escriure, en primer lloc perquè som militants disciplinats i conscients d'un partit polític i no ens podem permetre **pensades** particulars. I també —i potser sobretot— perquè la notícia, examinada més de prop, ens semblà falsa o absurda de bell antuvi.

En efecte, aquell suposat organisme:

a) No es podia haver constituït a França. Almenys la meitat dels seus membres no hi viuen. Alguns en són molt lluny, com el senyor Pi i Sunyer, a Caracas. Un altre se'n torna probablement a Mèxic, el senyor Bosch-Gimpera, segons va declarar-nos personalment ja abans de l'admissió de la falanxada a un organisme que era cultural. El senyor Carner viu a Brusel·les, el senyor Trueta a Londres i es desplaça més o menys sovint. El senyor Casals, en la seva ancianitat gloriosa, viu retirat de cara al Canigó, a Prada de Conflent, i no seria lícit imposar-li viatges i esforços fatigosos. L'únic que queda en estat d'actuar és el senyor Serra i Moret, que viu a Perpinyà i es manté prou jove i fort per anar pel món. Però, a part que no creiem que el President Irla volgués donar de fet a aquest senyor llicència per fer i desfer en nom d'un organisme inexistent, Serra i Moret escapa a la definició de personalitat **apolítica** que podria aplicar-se als altres i és molt probable que el Consell o Comitè no hauria arribat mai a reunir-se ni tan sols a constituir-se. Ni a França ni enlloc del món.

b) Per la mateixa raó, i per via de conseqüència, àdhuc si s'arribava a reunir i a constituir formalment seria sempre inoperant, a menys que tots els seus components poguessin i volguessin abandonar família, ocupacions, etc., per coincidir en un mateix punt i organitzar una acció pràctica. I a menys, també, d'ésser poc o molt conscientment el paravent de polítics, encertats o no, que es quedarien a la vora del foc o entre bastidors **reservant-se** per a un futur hipotètic que ells mateixos contribueixen a allunyar.

c) Adhuc en aquest cas més improbable encara, França no seria un bon punt, donada la feixistització progressiva del país i la submissió dels seus governs successius a la tirania franquista i als protectors d'aquesta. (El servilisme envers Franco es manifesta des de la vigilància dels telèfons del govern **tolerat i moderat** de la República Espanyola fins al lliurament a les **autoritats** falangistes de refugiats honorables, en violació del dret d'asil).

d) La qualitat **no política** de la gairebé totalitat de les persones anomenades era, per a fer política —car això i no altra cosa ha de fer un organisme alliberador d'un poble!—, una qualitat negati-

va. I, cosa pitjor, el sol polític que hi figurava té, entre altres inconvenients, el de no ésser grat a cap dels dos principals partits nacionals. Ens referim altra vegada al senyor Serra i Moret. Sembla que el títol invocat per ell és el de president del Parlament de Catalunya. Però, ultra els partits, si hi ha algú que no li pot reconèixer aquest títol és precisament el senyor Irla per la raó claríssima que el President del Parlament és ell mateix, i en qualitat de tal exerceix precisament, des de 1940, la presidència interina de la Generalitat.

e) Sense establir escales de valors, car no ens sentim autoritzats a mesurar el patriotisme ni la capacitat de ningú, sembla —per informacions concordants— que la persona que figuraria, almenys moralment, al capdavant de l'organisme hipotètic seria Mestre Casals. Tots aprovem l'actitud ferma i noble de Casals. Creiem, en efecte, que simbolitza Catalunya en allò que té de més propi: la cultura. El document que presentà a la **Unesco** amb la seva signatura en primer terme ens sembla just i oportú. La seva dimissió d'aquell organisme acaba d'honorar-lo, i de donar a la nostra causa antifranquista un nou relleu esclatant. Pensem que tots els partits i organismes catalans es solidaritzen amb ell i, per part nostra, Joan Comorera parla a **Treball**, de Barcelona, de desembre darrer, del "nostre eximí Pau Casals, honor i orgull de Catalunya". Però no creiem que la seva figura, per representativa que sigui, resulti útil en un òrgan polític i combatent. Seria una mica, totes proporcions guardades, com l'error de posar Pompeu Fabra en candidatura de diputats a Corts. Casals ens ensenya moltes coses: ensenya, sobretot, d'escoltar la música als qui som incapaços d'interpretar-la. Però la seva gestió política seria segurament una decepció per a propis i estranys, i en urimer lloc per a ell mateix. Li fariem perdre temps i, cosa pitjor, el perdria tot el poble de Catalunya que suporta un martiri inacabable.

I encara hem de dir més: Pau Casals, en ús del seu perfecte dret i segons confessió pròpia, és de **conviccions monàrquiques**. Tal vegada n'és per un sentit, a' nostre entendre excessiu, d'agraïment personal i de lleialtat. Això demostra encara, si calia, la delicadesa i la sensibilitat del Mestre. També podria ésser que la monarquia, tal com ell l'entén, fos una bona solució política. Però el cas és que el President de la Generalitat és una institució de la República i que el nostre poble és en majoria, i mentre no es mostri el contrari, republicà. Mestre Casals, doncs, no pot rebre cap delegació de poder del President Irla ni pot representar **políticament** —insistim— el nostre poble. Com el catòlic Alcalà Zamora, que ha mort dignament a l'exili, no era el més indicat per a presidir la República laica que volgué el poble. L'experiència ho va demostrar si el nostre advertiment previ no havia estat atès oportunament.

4. — **Els partits en la democràcia.** — No sabem, perquè el nostre partit no n'ha estat informat oficialment, si un organisme semblant coincideix poc o molt amb els projectes que pugui tenir l'Honorable President i dels quals, en bona democràcia parlamentària, tots els organismes i persones políticament solvents haurien de tenir coneixement previ, en compte de trobar-nos, una vegada més, davant uns fets consumats dels quals no ens considerem poc ni molt solidaris o responsables. L'Honorable President té, ben cert, el dret indiscutible de consultar qui li pla-

gui fer més o menys cas de les opinions rebudes i prendre les decisions que consideri oportunes. Però els partits enquadrats dintre el règim que van contribuir a crear i a defensar amb el sacrifici de llurs dirigents i militants tenen també el deure imperiós i el dret imprescriptible de fer-se escoltar per la més alta magistratura, elegida fins ara amb llurs vots. (En l'actual crisi francesa, malgrat una situació política tibant i una actitud d'oposició violenta, el president de la República no ha oblidat de cridar a consulta el grup parlamentari comunista).

Els partits són l'organisme natural de la democràcia. Una política sense partits és com un esport sense competidors, com una música sense instruments ni veus. I la política és més seriosa, car ens hi juguem la nostra pròpia vida personal i col·lectiva, la llibertat i el benestar de les gèneres. Tota política que hom vulgui fer al marge o en contra dels partits és necessàriament, no tan sols estèril, sinó pertorbadora.

No ignorem que ha existit, també a Catalunya, una noció sentimental contrària als partits. Per influències anarquitzants o falsament **patriòtiques**, hom volia carregar als partits tots els mals fins i tot quan a penes existien els partits pròpiament dits. Això perdura encara una mica entre els catalans d'Amèrica, molts dels quals no han viscut de prop les realitats de la pàtria i no han participat en l'heroisme del poble. També sabem que això no té res a veure, almenys en la intenció, amb la demagògia feixista contra els partits o —com en diuen els tirans— **les faccions**. Però de fet s'hi emparenta. I tota reacció contra els partits, quan no disfressa un desig de monopoli i va només contra **els altres** partits, afavoreix les temptatives de poder personal o irresponsable.

Granier-Barrera

París, Any Nou, 1953.

Als nostres amics

AQUEST número de "Ressorgiment" conté 16 pàgines, és a dir les que tenia normalment fins al juny de l'any proppassat. No significa que retornem a la normalitat, però iniciem l'any amb un cert optimisme d'arribar-hi si els nostres amics continuen ajudant-nos com han fet darrerament. El material acumulat i el desig de donar àmplia informació dels Jocs Florals de la Llengua Catalana ens han obligat a aquest nou esforç que estem certs que ens serà agraït pels nostres amics i lectors. Si el petit ajut que han fet uns quants, a favor de la nostra revista, el fessin d'altres, possiblement ens permetria de retornar aviat a les 16 pàgines que tanta falta ens fan per a encabir el material que l'actualitat i l'interès de la pàtria reclamen ara més que mai. Gràcies als qui ens han fet arribar aportacions superiors als preus de subscripció i anuncis i gràcies, també, avançades, als qui vulgum imitar-los a fi de fer possible la normalització de les 16 pàgines de text. — LA DIRECCIÓ.

INFORMACIONS DELS PAÏSOS DE LLENGUA CATALANA

• A Folgaroles i amb motiu del cinquantenari de la mort de Mossèn Jacint Verdaguer s'ha creat el "Recó de Mossèn Cinto" al costat de l'església parroquial. Hi han pres part Eduard Junyent, conservador del Museu Episcopal de Vic, el qual va parlar de "Verdaguer sacerdot"; Josep Miracle, que va tractar de "Verdaguer home"; i Octavi Saltor, de "Verdaguer poeta". Després, com un homenatge més al poeta, una colla dels assistents van anar a la famosa "Font del desmai".

• Salvador Dalí ha estat encarregat de fer 102 aquarel·les per a una edició de la "Divina Comèdia", del Dant, per compte del govern italià.

• La vídua del gran pianista nordamericà Ernest Schelling, guarda una trentena de cartes inèdites que el compositor català Enric Granados va adreçar al seu marit. Fou gràcies a l'amistat que nasqué entre Granados i Schelling que fou possible l'estrena mundial de "Goyesques" al Metropolitan Opera House, de Nova York, després d'haver donat diversos concerts als Estats Units. De retorn a Catalunya, el vaixell fou torpedejat pels alemanys i van desaparèixer Granados i la seva muller.

• A la Biblioteca Romànica Hispànica, de Madrid, s'ha publicat la "Gramàtica Històrica Catalana", de Francesc de B. Moll, Membre de l'Institut d'Estudis Catalans i director del gran "Diccionari Català-Valencià-Balear" en curs de publicació.

• Frederic Torres i Brull, ha publicat una "Bibliografia de Manuel de Montoliu", com homenatge a l'escriptor bilingüe i amb motiu de celebrar les seves bodes d'or amb les lletres catalanes i espanyoles. El llibre porta tres pròlegs on s'estudia la diversa personalitat de Montoliu: un de Guillermo Diaz-Plaja, un de Mossèn Antoni Griera, i un altre d'Octavi Saltor. Montoliu ha dit que es considerava un cas de bilingüisme perfecte "Me siento y me he sentido siempre un escritor español que escribe en catalán y un escritor catalán que escribe en español..." Bon profit li faci.

• La "Crònica" de Bernat Desclot, editada dintre la col·lecció "Els Nostres Clàssics", a cura de J. Coll i Alentorn, consta de cinc volums. Coll i Alentorn arriba a la conclusió que Bernat Desclot era un tal Bernat Escrivà que apareix molt sovint en documents medievals exercint alts càrrecs al costat del rei.

• La pianista Maria Rosa Caminals ha anat a passar una temporada a París.

• Josep Ma. de Casacoberta, ha enllestit la nova edició catalana de la "Crònica" de Ramon Muntaner.

• Per a impulsar la total reconstrucció del Monestir de Poblet, l'alcalde d'Arenys de Mar, Jaume Ferrer i Calbetó, ha proposat de demanar la cooperació econòmica dels pobles, viles i ciutats que havien format part dels antics dominis de la gloriosa Confederació Catalano-Aragonesa.

• Paulina Crusat, autora de l'"Antologia de poetas catalanes contemporàneos", ha estat uns dies a Barcelona i ha donat una conferència a l'antiga Llibreria Catalònia sobre el tema "Una incursión en las letras".

• Al Teatre Borràs, de Barcelona, s'han donat una sèrie de representacions de teatre valencià, per la Companyia que dirigeix Josep Codonyer, havent-se estrenat la comèdia titulada "L'hort embruixat",

amb èxit. També s'ha representat "Les filles de Pansa".

• El tema de la mort, tal com és tractat per la novel·lista Maria-Aurèlia Capmany en la seva novel·la "Necessitem morir", és considerat com una novetat interessant introduïda a la literatura catalana.

• "Franciscàlia", l'organització d'estudis franciscans de Barcelona, ha instituït el Premi "Pare Miquel d'Esplugues", dotat amb 5.000 pessetes, per al millor treball científic, teològic o històric sobre el tema "La Immaculada en els seus aspectes franciscans". Els treballs —cosa extraordinària en aquesta organització franciscana i catalanista— han d'ésser en espanyol.

• El Museu Tèxtil Biosca, de Terrasa, considerat com el primer i més important dels museus del ram i un dels millors del món, ha estat traslladat i millor instal·lat al nou edifici de l'Institut Industrial terrassenc, del carrer de Sant Pere número 6.

• A les Galeries d'Art "Selecciones Jaimés", de Barcelona, s'ha fet una exposició de caricatures amb el títol Saló dels Humoristes. Hi han participat Benejam, Casamitjana, Castanyes, Cesc, Cluselles, Ferrer, Fontanals, Garcia, Mallol, Mes tres, Muntanyola, Opisso, Prat, Roca, Sabatés, Serra, Soler Boyl i Tinet, aquest fill de Valentí Castanyes.

• Pilar Planes, ha fet una exposició de les seves pintures a les Galeries Syra, de Barcelona, presentant paisatges, jardins, vistes i diversos interiors.

• El jove pintor hindú Xandrakant Mhatre, ha passat prop d'un any a Barcelona i ha estudiat la pintura a l'esmalet a l'Escola Massana que dirigeix el professor Soldevila.

• L'il·lustre poeta i hellenista Carles Ribà, ha publicat un llibre de sonets amb el títol "Selvatge cor".

• Els concursos literaris i musicals organitzats per l'Orfeó Català, de Barcelona, han donat els següents resultats: Premis literaris, "Sempreviva", de Miquel Valls; "L'Orfeó Català i el Mestre Lluís Millet", d'Enric Balaguer i "Camins de Roma", de Francesc Fornells. Jurat: J. Martí Marull, Joan A. Maragall i Miquel Saperes; Premis musicals, "Per l'aliment i el bon vi" i "Santa Magdalena" d'Antoni Planàs; "Santa Agnès" i "La Ximbomba", de Josep-Maria Roma; "Els tres segadors", "La

cançó del cabrer" i "El Comte Arnau", de Rafael Subirachs; "Bona dona, on aneu?", de Francesc Fornells; "Canción de Cura", de Tomàs Garvizu; "La Verge s'està en cambreta", de Cristòfor Taltabull. Jurat: Joan Manén, Eduard Toldrà i Lluís Ma. Millet.

• Una de les sessions literàries de l'antiga Llibreria Catalònia, de Barcelona, ha estat dedicada al tema "De Tossa a la Cerdanya passant per Sitges". Hi han pres part els actors de tres llibres recents: Josep Palzu, Ramon Planas i Rafael Gay de Montellà.

• L'Ajuntament i els "Amics de Lloret de Mar" han tributat un homenatge al que fou gran artista dibuixant, Joan Lla-veries. Un altre dibuixant ben conegut, Ricard Opisso, hi va donar una conferència sobre el famós col·laborador del "Patufet".

CANÇÓ DE TRAÏDORIA

Passa el vent que tot ho mou
i la rosa es descapdella.
No és el vent que la desclou,
és l'amor
que la fa més ampla i bella.

Rosa fresca del desig.
Cada un xic la porta closa.
Ell s'esmuny sense trepig
i l'amor
fa el miracle de la rosa.

Una rosa i un encant,
un gemec i una ferida.
La dona diu al galant:
— ai amor,
el teu goig m'omple de vida! —

Alta nit. La lluna, cau
i és més fosca la dreuera
Ell se'n va amb la rosa al trau
i l'amor
ni tan sols guaita endarrera.

Joan M. Guasch

Les roques de la Cadena, a Calella de Palafrugell (Costa Brava)

COMENTARIS DEL MOMENT

S'ENCETA el nou any amb la visita "extraoficial" de Churchill a Eisenhower. Sembla, ara, clar que el "premier" anglès no s'avenia molt amb Truman i, en canvi, comença, abans i tot de fer-se càrrec del lloc el nou president americà, una vinculació que pot ser molt útil al món.

Els dos caps d'Estat es coneixen prou bé i deuen tenir un bon planter de temes a tractar.

El principal afer deurà ésser el que fa referència a l'anunci que Stalin féu, de trobar-se disposat a parlar amb Eisenhower amb la idea d'alleugerir la tensió universal. Tant de bo aquest camí pogués fer-se ben planer. No ens fem, ara per ara, grans il·lusions. Però no podem, tampoc, ser massa pessimistes. L'home que entrarà a regir els destins americans és prou clar en les seves concepcions i abastament conegut per la seva acció decisiva, com per a no creure que, tantost prengui possessió de la Presidència, no hagi d'emprendre una tasca profitosa.

Un altre afer del qual es deurà parlar serà la forma de finir la guerra de Corea. És notori que Eisenhower hagi de tractar els seus projectes, en aquesta qüestió, amb Churchill, perquè no depèn solament dels Estats Units, per bé que siguin ells els que més feina fan a aquella península asiàtica.

Es veu que els països sudamericans no en tenen prou amb haver aconseguit que l'Espanya franquista entrés a la Unesco. Ara, vuit d'ells, encapçalats pel país de Trujillo, naturalment, fan una campanya —que ja saben que els ha de fallar pel veto de Rússia— a fi que el seu congèner entrí a la UN. Els franquistes aprofiten, ben agraïts, l'avinentsa per a fer-ne bombolla de propaganda, sense oblidar-se de "raspallar" els Estats Units

lloant-los d'ésser el país capdavanter del món.

Nosaltres hem de fer, com ens sigui possible i sense deixar de veure, des d'ara, el perill, tota la campanya que calgui per tal que aquesta idea, que ara sembla irrealitzable, no pugui arribar a ser, per un dels tombants incomprensibles de la diplomàcia, un fet ignominiós de la humanitat.

No hem d'escatimar, repetim, cap esforç, per evitar-ho i organitzar, per això, aciençadament, les nostres forces

Ens ha cridat fortament l'atenció la declaració de Charles de Gaulle en la qual advoca perquè Alemanya posseeixi el seu propi exèrcit. Es mostra partidari, ensems, de la creació d'una confederació política i militar de les nacions europees.

Aquesta nova posició de de Gaulle, probablement destinada més a l'ús intern i a solidificar el seu partit, no deixa d'ésser una prova de l'avenç de les idees confederals a Europa. Cal reconèixer que si el dirigent francès veu en aquesta actitud una forma d'atreure's la voluntat dels seus connacionals, això implica que la massa mira amb simpatia els treballs que es fan en aquest sentit.

Haurem, doncs, finit l'any, sense haver aconseguit novetats d'importància cabdal. Haurem de dir que ha estat un any gris, però un any, així mateix, que ha donat algunes possibilitats per a un futur millor de la humanitat. Qualque llavor ha estat sembrada (de ço que ens n'hem fet ressò al seu temps) i hem d'esperar que en naixeran plantes ufanes.

Joan Llorens-Bassa

Haedo, 6-I-55.

SOLEDATS DE LA PAMPA ~

De nits, són les estrelles;
de dies, les espigues.
Al cel floreixen, belles,
les unes. Són amigues
de l'aire que les besa,
passant, el dolç matí,
les altres: que ell els resa
murmuris a desdir!..

Tant temps sens ni una fulla
i eixutes les arrels;
la terra, ara remulla,
boirines alça als cels!
La terra pampeana,
de verds entreteixida,
la joia ens encomana,
d'espigues enriquida,
que es bressen; llurs onades,
maragdes són i argent,
i extenses les sembrades
de tant dolç element.

Oh dies clars! L'arena,
dessota el verd, no es mou,
no ens fa als ulls una bena,
d'ençà que sovint plou.
El *médano* — la duna —,
doncs, s'és aquietat.
Lluu al sol, perquè tot d'una
la pluja el té amarat.
Les bèsties ja tornen.
Pastures naturals
les boques els exornen,
i els brins, d'abans, d'alfals;
que hi foren les sembrades,
temps era temps, i, així,
les rels, que eren colgades,
el sòl tornen obrir.

Oh dies clars, magnífics,
que el goig ara ens torneu.
Oh nits, d'estels aurífics,
que en blau profund brilleu!

Gràcia B. de Llorenç

EL PONT DE CERET,
al Rosselló, magnífica peça ar-
queològica que es manté ferma
encara, a través dels segles.

NOTÍCIES

PREMIATS EN ELS JOCS FLORALS DE TOLOSA DEL LLENGUADOC.— Ho han estat els nostres dilectes col·laboradors i amics: Gràcia B. de Llorenç, P. Mas i Perera i Nuri Ripoll, d'ací Buenos Aires; Miquel Ferrer i Agustí Bartra, de Mèxic; Domènec Guansé, de Santiago de Xile; Joan Sauret, Ferran Canyameres i Lluís Esteve, de França.

A tots ells la nostra més sincera felicitació.

DIVERSES. — El 14 de desembre, el grup de Joventut Catalana féu lliurament a les autoritats del Montepio de Montserrat de la placa d'homenatge a Mossèn Jacint Verdaguer destinada a col·locar-se en el carrer que en aquesta ciutat duu el

nom del nostre immortal poeta. El Montepio la tindrà en custòdia mentre segueixen els tràmits per al permís municipal. El doctor Joan Llorens féu l'elogi de Mossèn Cinto i parlaren, demés, els senyors Joan Sagalà, president del Montepio, i Jaume Serrador per Joventut Catalana.

❖ L'enginyer J. Vachier, dissertà el 27 de desembre a Joventut Catalana, en acte d'homenatge a Francesc Macià, sobre la personalitat d'aquest. Després féu un resum dels fonaments històrics de la Nació Catalana.

El 17 d'aquest mes inicià el senyor Vachier, en el local de Joventut, un cursset de formació catalanista.

❖ El dia de Nadal, Ràdio de l'Estat donà una audició de cançons nadalenques pel "Coro Universitario" de la ciutat Eva Perón, dirigit pel mestre Kubic. Entre altres composicions va cantar, en català, les nostres "Nit de vigília" i "Fum... fum... fum..."

OBITUARI. — Durant el mes de desembre la nostra col·lectivitat ha sofert sensibles baixes, algunes d'elles d'elements de destacada actuació:

Patrici Forner, cantaire de l'Orfeo Català, pot dir-se que va morir amb la cançó als llavis. Fou després del sopar que anualment hom celebra en cloure's la temporada de concerts; els més entusiastes cantaren, de sobretaula, algunes tonades populars, i Forner, home que cantava pel goig del cant, no pogué resistir —tolit temps ha— les notes que li entraven a l'ànima, i s'afegí al chor improvisat. Pocs instants després traspassava enmig l'aflicció dels seus companys. Dotat de bona veu i de gust per al cant, fou, Patrici Forner un dels millors elements del vell Orfeo del Casal.

❖ El mateix dia, moria també, amb poques hores de diferència, Gregori J. Silvestre, veterà actor del grup escènic del Casal de Catalunya. Figura prestigiosa dins la nostra col·lectivitat, havia ocupat càrrecs directius a les nostres entitats, però on més va fer-se vistent i popular fou en la representació d'obres teatrals catalanes. Com actor i també com a director de conjunts ha realitzat una tasca meritòria i entusiasta que hom no oblidarà tan fàcilment perquè deixa amics i admiradors de les seves condicions artístiques. Feia molt temps que, com Forner, Silvestre no gaudia de bona salut; així i tot, però, ambdós continuaven amb el cor presoner de llurs respectives activitats dintre el Casal: Forner com actiu cantant; Silvestre esperant una millora física per a tornar a l'escena. L'Orfeo i l'Art Escènic perden amb ells dos dels seus millors elements.

❖ Jordi Ginebreda, mort, com els anteriors, sobtadament, desapareixia el matí del dia de Nadal, jove i jove. Integrant del grup dansaire de Joventut Catalana, actuà en el festival darrer del Montepio

de Montserrat. Feia poc temps que havia arribat ací allunyant-se, amb el cor compungit, de la pàtria estimada, per mor de l'ominós règim de misèria i d'opressió franquista.

❖ També hem de lamentar el traspàs de la senyora Maria L. de Vila, esposa del nostre dilecte amic i ferm patriota H. Vila i Vallès.

❖ I, per últim, una altra baixa: Joan Batista, el popular Batista, antic empleat del Centre Català i del Casal, ha mort suau després de llarga malaltia.

❖ No podem cloure encara aquesta secció, malauradament, car el dia 8 d'aquest any moria, d'una mort horrible, la senyora Maria-Rosa Romero en el bolc i incendi d'un autòmnibus que ocasionà 17 morts. Tenia 22 anys i pertanyia al grup de Joventut Catalana.

A tots llurs familiars enviem l'expressió sincera del nostre sentit condol.

RECORDACIÓ DE CASTELAO. — El divendres 9 de gener al **Centro Orensano** de Buenos Aires tingué lloc una vetllada recordatòria de l'insigne conductor de Galícia, Alfons R. Castela, en el tercer aniversari del seu traspàs. El senyor Anton Suárez Dopazo encetà l'acte amb una apassionada elegia; a continuació la massa coral "Os Rumorosos" executà amb just sentiment l'himne de Galícia i "Negra Sombra".

Entre les adhesiones rebudes es féu constar la de **Ressorgiment**. Per les col·lectivitats basca i catalana parlaren respectivament l'escriptor Pedro de Basaldua i Francesc Arnó, Secretari de Comunitat.

Posà fi a la patriòtica vetllada un documentat i vibrant parlament del senyor Rodolfo Prada.

XIX ANIVERSARI DEL TRASPÀS DE MACIÀ. — El Casal de Catalunya

Mestre Jou & Cia Ltda.

Caixa Postal, 5682

Rua João Brícola 24-23.º andar

Teleg. "Mestrejou"

Tel. 33-3904 i 33-9395

SÃO PAULO
(BRASIL)

**MATERIES PRIMES
PER A LABORATORI
I LICORERIES**

**MENTOL, CAFEINA,
OLIS I CERES**

**PRODUCTES
DE MANDIOCA**

Llibres

Representants i Distribuïdors
d'Editorials Estrangeres

PARTIDES LEGALITZADES

\$ 70

PASSATGES D'ANADA I DE CRIDA

TURISME INTERIOR

EXCURSIONS arreu d'EUROPA

• Demaneu-nos informació i pressupost
pel vostre pròxim viatge

**Agència
Internacional**

ZUVIRIA

**Alsina 1441-1.º
T. E. 78.4257
BUENOS AIRES**

recordà als seus associats el dinovè aniversari de la mort de Francesc Macià, restaurador de la Generalitat de Catalunya. A tal efecte féu imprimir una targeta amb la primera al·locució de Macià amb què el 14 d'abril del 1931 proclamà la República Catalana. Demés, tingué exposat el bust de Macià al peu del qual entitats i particulars dipositaren ofrenes florals.

"Joventut Catalana" s'hi féu present amb un ram de flors i la senyoreta Maria Casanoves hi pronuncià en nom del grup una patriòtica gració, acabada la qual es cantaren "Els Segadors".

• El diumenge 11 (ajornada la festa per causa de la pluja del dia 6) el Casal de Catalunya celebrà l'annual festa de Reis amb repartiment de joguines i llamins als infants. L'acte tingué lloc a La Torre.

MENDOZA. — Un artista català homenatjat. — El Govern d'aquest Estat acaba de premiar la tasca benemèrita que ha vingut desenvolupant durant varies dècades el nostre corronacional i artista Fidel Roig-Matons a favor de la cultura en general, en particular en el conreu de les arts musical i pictòrica. El Poder Executiu presentà a les Cambres legislatives un projecte de llei, que aquestes aprovaren, segons el qual es concedeix a Roig-Matons una pensió vitalícia per l'obra cultural, artística i de recerca històrica per ell realitzada. Aquesta honor li fou discernida unànimement per ambdues cions de l'artista en trànsit de perdre la vista. Les representacions de tots els partits, ço és l'oficialista, el radical i el demòcrata, feren l'elogi de Roig-Matons en termes que constitueixen un gran honor pel nostre compatriota.

Fidel Roig-Matons fou així homenatjat pel seu triple aspecte d'antic professor, de músic (violini) i pintor. La seva personalitat com a pintor, sobretot, és coneguda i admirada pertot Sudamèrica, especialment per l'obra sanmartiniana que

ha vingut realitzant aquests últims anys seguint la ruta històrica andina per on cambres, tenint en compte l'actual situació, passà el llibertador General San Martín amb les seves forces.

Felicitem el nostre volgut artista i amic per l'homenatge consagradori de què ha estat objecte, i fem vots perquè es refaci aviat de la dolença que sofreix.

DE ROSARIO DE SANTA FE. — Al Centre Català va celebrar-se el traspass de l'any 1952 i la naixença del 1953 amb una festa familiar que va veure's molt concorreguda i animada. La Subcomissió de Festes que tingué cura de l'organització de l'acte va lluir-se en l'engament del saló i en la preparació dels entreteniments. Tanmateix les felicitacions que va rebre són merescudes.

• La Biblioteca del Centre Català s'ha enriquit amb una donació important: la senyora Joana Arnau d'Alabern ofrenà, en memòria del seu espòs Frederic Alabern, que fou President honorari del Centre, els 9 volums de la Història de Catalunya, d'Antoni de Bofarull, en edició de luxe.

DE XILE. — Hem rebut el programa (magnífic) d'un festival basco-català celebrat a Santiago de Xile a mitjans de desembre en el teatre Municipal d'aquella ciutat a honor del nou President de la República xilena i de la seva esposa i a benefici del Nadal dels Nens Pobres.

16 pàgines de text, tamany 19 x 27, constitueix un bell opuscle amb dibuixos evocatis a quatre tints i els retrats dels homenatjats. La part literària conté, d'una banda, una ressenya històrica de Catalunya, de les seves glòries i de la seva música, chors i danses; de l'altra banda una rescensió històrica d'Euzkadi, les seves danses i els seus costums. L'espectacle el constituí l'execució pels bascos d'un selecte nombre de danses típiques i cançons, entre les primeres "Mascarada

Šuletina", una joia del folklore basc. La segona part l'acomplí l'Orfeó Català amb un programa de cançons catalanes i ballats populars pel conjunt de "Joventut Catalana" del Centre Català. Cloqué la festa una ofrena conjunta a Xile per bascos i catalans i l'execució de l'Himne Nacional Xilè.

Festa de germanor basco-catalana i de vinculació amb la nació xilena.

PUBLICACIONS REBUEDES. — Ha reaparegut a França "La Humanitat", òrgan oficial del Partit d'Esquerra Republicana de Catalunya, amb interessant text.

HA MORT LLUIS MACAYA

El dia 18 propassat. No tenim temps sinó d'annunciar en aquest número el sensible traspass. En el vinent parlarem amb extensió d'aquest gran artista català i excel·lent amic. Vagi el nostre condol a la seva família.

ROSO, GIRÓ & CIA. LTDA.

FABRICANTS
I EXPORTADORS

de

OLI DE RICÍ

(Industrial i Medicinal)

(USP XII)

MENTOL USP XII

ESSÈNCIES DE MENTA

Caixa Postal 3202
Telegrams : Rosogiro

SÃO PAULO - Brasil

Camionera Mendocina

Càrregues - Paqueteria - Mudances

Servei d'Exprés diari amb camions

Entre Mendoza i Buenos Aires i viceversa

MENDOZA - Necochea 494..... Tel. 17299
 „ - Dipòsit: Patricias Mendocinas 2839
 Tel. 18793
 BUENOS AIRES - Dipòsit: Moreno 2933 T. E. 97-5203

Confiteria "La Rambla"

T.E. 35-0195

PERE A. SALAS & CIA. SOC. DE RESP. LTDA.

FABRICA DE DOLÇOS

(CAPITAL \$ 70.000)

T.E. 35-0195

861-SARMIENTO-861

BUENOS AIRES

Per cada FESTA un PRODUCTE ADIENT

Elaboració diària d'ESPECIALITATS CATALANES

BRACOS DE GITANO

BESCUITS DE LA REINA

PALOS DE JACOB

MERENGUES

BOMBONERIA FINA - Servei de LUNCH

PERSIANES

Els nostres TORTELLS són una delícia

COMANDES per a la Ciutat i per a l'Interior de la República — Atenem encàrrecs per Telèfon

Lluís Llorens

ESCRIVÀ

del

Banc Hipotecari Nacional

Almirante Brown 947

Tel. 659-1852

MORON F.C.N. D.F.S.

Ref. Esmeralda 155

34 - 4824

Bs. Aires

LABORATORIS BAGÓ

Especialitats Medicinals

Administració:

RIVERA INDARTE, N.º 1468

BUENOS AIRES

Laboratoris:

CARRER 62, N.º 493

CIUTAT EVA PERON

*En el mateix cor
de Flores.*

*La rona predilecta
de la ciutat.*

50 DEPARTAMENTS,
AMB BANY PRIVAT,
FINAMENT DECO-
RATS, EN UN MODERN
EDIFICI CONSTRUÏT
ESPECIALMENT
PER A HOTEL

RÈGIA INSTAL·LACIÓ
AMB EL MÀXIM DE
CONFORT.
COMODIDATS PER A
FAMÍLIES.

Ramón L. Falcón 2799

A pocs metres de Rivadavia

T. E. 63, 1279 i 4610 - Buenos Aires

JUVEN'S

*La Casa que en Articles
de Vestir per a home està
sempre de moda*

BARTOLOMÉ MITRE, 757

Buenos Aires

ROSARIO - SANTA FE - MENDOZA
RESISTENCIA - TUCUMAN

"La Casa de los Tornillos"

JOAN RUSSINYOL

IMPORTACIÓ

UNA ORGANITZACIÓ AL SERVEI DE TOTES LES INDÚSTRIES

Alumini	Bronze	Coure
Corretges	Canons	Acers
Robineria	Per a vapor, aigua i gas	Metall blanc
Vàlvules	Bombes	Niquel
Empaquetadures	Gomes	Pedres esmeril
	Politges	

GRAN ASSORTIT EN METALLS I EINES
per a Tècnics, Mecànics i Industrials
PERNS, CARGOLS i FEMELLES
de Ferro, Aço i Bronze en tots els passos
AMERICANS, ANGELOSOS i METRICS

Tot el necessari per a Foradar, Roscar i Ajustar
EL MILLOR SERVEI EN EL MENOR TEMPS

Casa Central:
Sarmiento i Montevideo
U.T. 35, 3016 - 17 - 18
BUENOS AIRES

Sucursal:
Rivadavia 353
Tel. 8661
CORDOBA

Dipòsit: CHARCAS 1679

Dr. Joan Llorens

ADVOCAT

ESMERALDA 155, 4art. pis

T. E. 34, Defensa 4824

Buenos Aires

CONSULTES DE 17 A 19 HORES

05 (82112) Ret Ful